

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 „ — „
za četrt leta . . . 2 „ 50 „

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 „ 20 „
za četrt leta . . . 2 „ 10 „

V Ljubljani na dom pošiljanje velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Živinska kuga pa dolenski kmet.

(Iz vasi blizu Kostanjevice. Izv. dop.) Kdor le nekoliko časa prebiva v našem kraju, se prepriča gotovo, kako reven je tu dolenski kmet. Res groza mora pretrpeti človeka, ako stopi pozimski čas v kako slabo leseno koč; revščina, ki tu razprostira svoje neusmiljene roke, je nepopisljiva.

To pa je posebno med Belimi Kranjci — pri nas „Vlahi“ — stanujočimi ob hrvaškeje meji. Nima obleke, nima postelje, nima kruha niti solda za sol. Da se borno preživi, jemlje na „mošt“ od zime do jeseni, ko pa ta pride, odpelje namoštnik, ako ni letina posebno dobra, vso ali vsaj večino pridelane kapljice! Res borno stanje. Kje so vzroki, da so ljudje veliko sami krivi itd., danes ne bodem na drobno razjasnoval; ampak podati hočem iz med poglavitnejih le en vzrok — in ta je — zaprtija zaradi živinske kuge.

Od nekdanj je živina po bližnjih hrvaških hribih ceneja, nego tu pri nas. A ko bi tudi to ne bilo, vsaj dobila se je vsigdar lahko pri sosednjih Hrvatih. Mesar ali kmet jo je mahnil čez goro; v malo urah je na Hrvaškem in za primeroma nizko ceno je prignal par lepih voličev. Sedaj je druga. Čez mejo k nam goved ne sme. Ubogi Hrvat je revček; nima kaj deti v usta, živinici dostikrat ne kaj v jasli položiti. Prodal bi jo, da sebe nasiti, živino pa reši lakote, a tega ne more: na Hrvaškem se ne kupi, na Kranjsko je gnati ne sme. Nasprotni naš kmet nima blaga, kakor pravi, da bi polje obdelaval, kupil bi par volov, kupil kravico — pa kako? vsaj vže mesar oblazi vse vasi ki laglje plača, — kako bode plačal ubogi kmet tako drago? Semnjev ni, da bi se bolj z lahka dobilo. Onstran meje bi šlo — a tje ne sme ako noče priti v grozovito kazen. Beli Kranjec ali tudi naš kmet bi si zaslužil kaj z voliči — kako? čez Krko z njimi ne sme! Da, za naš kraj, kakor vidite, res velika nadloga: — za mesarja, ker težko, težko dobi goved, da bi mu dobiček prinesla; za premožnejše ljudi, ker morajo meso dražje plačevati; za ubogo ljudstvo iz gori navedenih vzrokov. In vse to trpi vže drugo leto! Pa je-li potrebno? —

Skrbljivost naše vlade, da se grozovita pošast živinske kuge ne razširi dalje je v resnici hvale vredna. In le njej se imamo zahvaliti, da se marsikak kmetič še veseli lepega blaga, koje bi bilo sicer vže davno gnjilo pod črno zemljo. Toda vsaka reč ima svoje meje — in „omne nimium nocet,“ kar je odveč lahko škoduje. Ravno tu pa bi utegnili biti tudi pri nas — nekoliko preveč skrbi! Pripoznati moram sicer kar naravnost, da jaz v tej reči nisem zvedenec, da mi tudi kraj sploh ni tako znan, kakor marsikomu družemu; povedati pa hočem le nadloge, ki nas tlačijo in

sodbo družih, omikanih in neomikanih v tem kraju.

Ljudje sploh, tudi taki, ki so čestokrat na Hrvaškem, trdijo, da ondi vsaj blizu kranjske meje ni nikake živinske kuge. Ako je temu res tako, čemu kordon? Zakaj se ta reč bolje ne preišče? Županje št. jernejski, kostanjeviški, križevski, jeseniški, zakaj se ne potegnate za občno korist? zakaj ne zahtevate naj se prevdari ta reč in naša okolica reši težeče more, ako je le mogoče? Kajti nam se dozdeva, da je kordon tu le, ker je prišel v navado. Ali pa mora biti morda samo zato, da imajo vojaki stražniki nekoliko priboljšeka, kojega bi ne imeli pri polku? ali da vže sicer obložena dežela stroške plačuje? To je vox populi — vse tako govori in toži. Nekteri, nekoliko natančneje videč, pa trdijo, da so kordonu vzrok (sedaj) privatni interesi neke višje glave: pohvala, povišanje (kar se je zgodilo) ali celo kak križec zaradi zatrtja kužne pošasti, koje ni.

V tej misli, da kordon ni več potreben, nas potrjuje marsikaj družega.

Dobro vem, in sam sem poskusil, kako ostri so bili kordonski vojaki jeseni. Nisi smel vzeti čez linijo niti koca, niti psička, niti kokoši; — celo seno in slama se ni smela bez skrbi peljati — malo je manjkalo, da ti niso slekli suknje in vzeli klobuka z glave. Kaj pa sedaj? Ravna se do cela drugače. Vol ali krava se še zgrabi za rogove in ne pusti čez Krko, koza in ovca se ustavi; — vse drugo — passez! Psiček, ki se je jeseni še ustrelil, ako je hotel čez most, ti sedaj kuge več ne zanese, koc je nedolžen, kakor sploh vsaka druga stvar, ki je bila pred šestimi meseci še tako grozovito nevarna. Kje je pamet? — Ako je kuga še v obližju, kakor je bila lansko leto; in ako so bile one reči lani nevarne, kugonosne: so nevarne, kugonosne tudi letos, — torej ravnajte enako. Ker pa vi letos delate drugače, ker vam te reči več nimajo kake nevarnosti, kažete sami, da ali ni več kuge, in da zato ni več potrebno kordona, ali pa če je, da vam ni mar, naj se pošast zanese na Kranjsko ali pa ne: — da se le morete pohvaliti s kordonom! Borna pamet neizvedencev pa pravi: kamor sme koža, tje naj gre tudi život, in kamor lasem in dlaki in repu ni zabranjeno, tje naj se tudi celej živali ne brani! — Pa je morda zato bolj milostljiv kordon v tej reči, ker je po zimi neki vojak, kar vem iz popolnoma gotovega vira, okrajnega glavarja grofa Chorinskega zgrabil ter mu hotel kožuh vzeti? Mogoče!

Dalje. Ako je na Hrvaškem še nevarno, pa ne več pri kranjskeje meji (kar gotovo ni!) — ali nikakor ni mogoče ogersko vlado pripraviti, da bi skrbela za kordon na Hrvaškem in tako zdatno pomagala iz stiske vsaj svojim podložnikom blizu kranjske meje? Če pa tudi

to ni mogoče, zakaj se ne zavaruje ravno kranjska meja kolikor mogoče, čemu le obcesti in ob Krki? Je mar mogoče, da ne bi imeli kranjski kmetje onstran kordonske linije velicij skušnjav prekoračiti mejo in ondi kupiti po veliko nižji ceni lepo živinico, da obdeluje svoje polje, ko so nekdanj vkljub „leblajtarjem“ na meji celo tabak in sol tihotapili? Zakaj se pa potem tako grozovito kaznujejo, ako se izvé, da so živino od ondi prignali, vsaj je celo čez kordon ne ženo, kakor se je ravnokar v pod Gorjanci ležečej vasi Orehovcu zgodilo?

Nek pošten, priden kmet J. J., kakor sem čul, se je dal premagati velikej skušnjavi; šel je čez goro ter kupil par voličev. Poln veselja ju prižene domu. Ali kaj? — zatožen je in brz je pri njem komisija z vojaki, ki zavarujejo hlev (kar je pač prav, če je kuga še na Hrvaškem). Toda kazen, akoprem še ne popolnoma znana, je vže sedaj čudna.

Da sta vola zdrava, je rekel vsak človek. Ali vendar v torek popoldne, ko sta oba tukajšnja mesarja vže zaklala živino, se mu kar naenkrat zapove, da mora voliča hitro mesarju dati, da se precej pobijeta, — sicer se bodeta tako pobila! Meso pri tej vročini ne čaka, mesarja sta vže dovolj živine imela pobite — in vendar mora kmet precej dati ubiti vola, zakaj? zato da bodeš manj dobil, da bodeš bolje čutil kazen! In res dala sta mesarja za oba vola celih 65 gold. z izgovorom, da več ne moreta, ker ju morata precej zaklati; v saboto, sta djala, bi dala zanje 100 goldinarjev.

Mi pa vprašamo, ako sta smela biti voliča v hlevu vže 4 dni, bi se li ne bila mogla varovati še stiri, da bi se bil dobil bolji kupec? In dalje, sta li bila voliča zdrava, čemu ju pobiti? bili ne bili mogli kmata drugače kaznovati? Ako sta pa bila bolna — zakaj ravnate zoper vsako zapoved? Mar ne veste, da je ostro zapovedano tako živino pobiti in s kožo vred pokopati, prepovedano pa le kako reč od nje porabiti? Kje je razum?

Vzrok temu počenjanju pač ni daleč iskati. J. J. je izvrsten narodnjak, mož trdnega značaja kakor skala, pameten in prebrisan in kakor se je meni pripovedovalo, vže več let hud trn v očeh tukajšnjim nekterim nemškutarjem in krškim vradnikom. Sedaj so dobili priliko nad njim znositi se. Tedaj sladko maščevanje! Da je temu tako, kaže pa očitno v enacih slučajih milejše ravnanje z družimi osebami — ali celo popolno potlačanje pogreška. To je istina, gospodje!

Kazen sicer še ni vsa znana, govori se, da bode jako ostra: — zapor in še velika plača, doslej ne vem.

Mi sicer gotovo ne zagovarjamo prelomljenja dane postave; tudi nikakor ne zahtevamo, da naj ostane brez kazni; toda tirjamo pa, akoprem mračnjaki ultramontanci

v imenu človekoljubja — o katerem vi liberalci toliko veste čvekati, da naj bode kazen človeška kolikor mogoče mila. Hudodelce, ubijalce, požigalce in roparje pitate in na mehke posteljice polagate, ubozega revčeka pa, ki morda celo ne pozna ne hudobije svojega prestopka, odirate kakor sv. Jerneja! — Koga bi ne bilo srce bolelo pri prizoru, ko sta omenjena mesarja plačala vola, a komisar je denar spravil, — in kmetu ne enega goldinarčka ne dal, koga je prosil, da si kopi soli?

Slednjič še nekaj. Kako je to, da nekteri gosposki ljudje v Kostanjevici smejo dobiti črez mejo koštrunov in kozličev in to pred očmi kordona? Ako se izgovarjajo, da imajo potrjenje od ondašnjega župana, da so iz zdravega kraja, zakaj pa ravno to ne pomaga mesarju ali kmetu?

Avstrijsko cesarstvo.

Iz Ljubljane, 24. julija. (G. Widmann. — Dr. Suppan. — Iz šolskega sveta.) G. Widmann je 20. t. m. z brzovlakom prišel v Ljubljano in precej drugi dan prevzel vodstvo deželne vlade. Našim nemčurjem se strašno kadí, da se deželni načelnik ni vzel iz med konstitucionalnega društva, in ljubljanski „Tagblatt“ od 16. t. m. je o novem „Platzhalterji“ naštel celo vrsto pomislekov ter spodtikoval se celó nad takimi rečmi, ktere svojim privržencem prišteva v zasluženje. To menda je bil tudi vzrok, da je bil pri svojem prihodu na kolodvoru kaj mrzlo sprejet. Sicer še ne vemo, kako se bo g. Widmann proti nam obnašal, a prvi vtis njegove prikazni bil je jako ugoden. Zlasti je vsem dobro délo, da pri svojih odgovorih na pozdravila predstavljajočih se mu uradnikov ni premeljeval ustavovercem tako priljubljenih fraz „vom Hochhalten des Banners der Verfassung“ itd., ampak pred vsem gospodom na srce pokladal marljivost in delavnost. Tega pač ne pričakujemo, da bi g. Widmann bil mož naših načel, ker še bode nekaj Save preteklo, preden na krmilo pride vlada naše stranke, a to mu ne zamerimo, da je vladin mož, ker vlado služi in njo zastopa, zadovoljni pa smo, da ni mož tukajšnje konstitucionalne stranke, ktera že skoro zabi, da živimo v Avstriji in ne v Prusiji. Če g. Widmann ume česki jezik, upamo, da se bode prav kmalo naučil tudi našega slovenskega jezika, kar je, se ve da, neobhodno potrebno, če hoče uspešno delovati. Kmaló namreč bo imel priliko se prepričati, da Kranjska ni dežela z namešanimi prebivalci, kakor si jo nemški ustavoverci tako radi domišljujejo, ampak čisto slovenska, v kateri se dandanes s samo nemščino nič ne opravi.

Deželni poslanec za ljubljansko mesto, g. dr. Suppan, se je svojemu mandatu za deželni zbor odpovedal, češ, da se ne strinja ob enem biti državni in deželni poslanec. Poglavitni vzrok pa, brž ko ne, tiči nekje drugej. Med tem, ko se gg. Kaltenegger in Dežman proti narodni stranki kažeta čedalje bolj pomirljiva, je pa g. Suppan čedalje bolj osoren. To se je zlasti pokazalo pri razpravah o novem realkinem poslopji. Pravijo namreč, da g. dr. Suppan je največ kriv, da je hranilnica deželnemu zboru stavila tako čudne pogodbe. Ker se pa deželni zbor ni hotel vdati, izročila je hranilnica poslopje mestnemu magistratu ter mu priporočila, da od dežele za porabo poslopja zahteva najemščino. Mestni očetje so sklenili zahtevati po 4000 gold. na leto in pa notranjo napravo; ko se pa deželni odbor ni hotel spustiti v tako pogodbo in je

marveč povdarjal, da bode reč izročil deželnemu zboru ter nasvetoval, da bi bolje bilo zidati novo poslopje, kakor plačevati tako visoko najemščino, sta gg. Kaltenegger in Dežman previdela, kako pravično je to, ter sta mestni zbor pripravila, da je preklical prvi sklep in sklenil deželi prepustiti poslopje proti temu, da z mestom vred prevzame stroške za popraviljanje in vzdrževanje hiše. Temu predlogu v mestnem zboru se je najbolj ustavljal g. dr. Suppan, zato je čisto naravno, da bi za-nj bila strašna muka še dalje sedeti v deželnem zboru, kjer bi bil samec med svojimi nekdanjimi tovarši.

Naš deželni šolski svét je včeraj zopet pokazal, koliko mu je za izpolnovanje postavnih določeb mar. Na novomeški gimnaziji je namreč izpraznjena služba učitelja za risanje. Ker se že tri leta, odkar obstoji realna gimnazija novomeška, noben učenec ni odločil za realne študije, zato že ministerstvo samo misli na to, da bi se novomeška realna gimnazija prestrojila zopet v navadno gimnazijo, ktera pa učitelja za risanje ne potrebuje. G. dr. Costa je pri razpravi v deželnem šolskem svetu to povdarjal, a g. Vrečko ima tam nekje v Bukovini nekega suplenta, ki še postavnih izpitov nima, in bi ga rad v Novomesto eskamotiral. Ker ga je tako gorko priporočal, vprašal je dr. Costa, ktere jezike govori, in reklo se mu je, da le nemškega. Ker postava zahteva tudi znanje slovenskega jezika, je dr. Costa glasoval zoper to, da se omenjeni učenec, ki nobenega slovanskega narečja ne govori, postavi v Novomesto. Pa g. Costa je ostal samec, ker vsi drugi narodni (?) udje deželskega šolskega sveta so potegnili z g. Vrečkom. Le tako naprej gospoda!

Iz Ljubljane, 24. jul. (Izv. dop.) List „Narodne tiskarnice“, smrtni sovražnik papeža in katoliške cerkve, se ravno tacega kaže o vsaki priliki do katoliških škofov in do naprav za odgojo duhovstva. S črno zvijačo in lisičjo potuho odvrta mladenčce od duhovskega stanu. Kaj je pisal o papežih in celibatu, je preveč znano. Kjer je bil kak sloveč mož v duhovskem stanu in mu ne more drugač do kože, ga pa miluje še po smrti, pritikovaje mu, da je bil nezadovoljen s svojim stanom, da je le prisiljen vanj stopil. Tako je čenčal o Knafelnu in o Cafu. Ravno te dni je zopet dvakrat rogovilil zoper mariborsko semenišče, „maturante“ hujskal zoper taisto in iz togote bi ga kar razdjal, ko bi mogel. Drugi dan pa hrka zoper Kristusovega namestnika vesoljne cerkve ter daje nauke, da naj se semenišniki ne odgojajo „kot slepo orodje nezmotljivca rimskega!“ Naj postavimo tu tudi besede, s kterimi zasramuje mariborsko semeniško duhovstvo. Počastil jih je s „popi, ki javno mnenje motijo, poštenenarodnjake na galge vesijo, a sebe za Kristuse držé“... Omenivši škof. naznanilo: „Kako bodo morale mnoge kaplanije in tudi župnije zaradi pomanjkanja duhovnov prazne ostati, s sebi lastno zagrizenostjo pristavlja: „Mi pa dostavljamo vprašanje: Ali niso pomanjkanja duhovnov v prvi vrsti kriva semenišča s svojo enostransko, fanatično in zelotno izrejo, in kako bi se najvišje šole za teologe vredile, da se le-ti odgoje v pravem krščanskem duhu (Slišite farizeja?), ne kot slepo orodje nezmotljivca rimskega?“ — Tedaj zatrejo naj se semenišča, ali pa naj se v njih učí zasramovanje vidnega poglavarj sv. cerkve, ter razkolništvo in krivovorstvo!

To pa je „Narodovo“ neprenehljivo počenjanje in rogoviljenje, in kar sam pošastnega dela, to zvrže na katoliške liste, kakor

Bismark. Ne le sedanje okoliščine, ne „Narodovo“ hujskanje, temuč celó „Uлага, Klun, Jeran so boje krivi pomanjkanja duhovnov!

Stranka „Narodne tiskarnice“, stranka „mladih“, kolikor je nam znano, ni še nobenkrat pred občinstvom naznanila, da „Narod“ ni njeno dete, njen „organ“, da „Narodove“ misli niso njene misli.

In tem ljudem, kakor smo brali, se hoče v tisk izročiti besednjak na stroške iz premoženja ranjcega škofa Wolfa?! Razumevaj to in strini z vestjó, kdor si zmožen! Je bil mar namen vélikega mecenata, da se z njegovo zapuščino podpira katoliški cerkvi naravnost nasprotna stranka, njena naprava, iz ktere vsak dan izhaja prvi sovražnik največe svetinje naše dežele? Kdo bo verjel, da hočejo preč. gg. kanoniki kaj tacega določiti?...

Res se sliši, da v njih zboru o tem ni še bilo govorjenja, komu naj se natiskovanje Wolfovega slovnika izroči.

O osebnosti, kteri naj bi se izdelava izročila, zdaj molčimo; nam je pred vsem za načelo. Morebiti še kdo drugi o tem kaj spregovori.

Iz Novomesta, 10. julija *). (Izv. dop.) (Delitev podpore.) Skoro bi o politiki ne smel kaj pisati v „Slovenca“, ker ga policija tako neznansko rada ima; zato še tega ne smem povedati, kako visoke napitnice je koval visoko učeni knez Metternich, ko je delil 30.000 našim točnikom in napravil velikansk obed. Teh napitnic tudi njegovi prilizovalci razumeli niso. Kaj ne bi bilo bolj pametno in koristno, ako bi bila sl. vlada raji našim revežem toliko na davkih odpisala? Saj bi se bilo kaj poznalo; tako bo pa šlo veliko le po grlu. Neki tak revež je meril cesto domu gredé; vprašan: koliko je dobil? pravi: Ravno za „cerengo“ je bilo. Drugi preklinjajo župane in druge delilce. In tako bo malo koristilo, ako ravno je veliko denarjev. Grajščanom niso nič odmenili; pa eden teh se je zelo hudoval zato in je rekel, da ne gre več volit, ko bo volilo véliko posestvo. Brate! mu reče na to dober prijatelj, prav storiš, če ne greš; prihraniš si kakih 40 gld., če pa ti voliš ali ne, je pa pač vse eno.

Iz Berkinov, 20. julija. (Izv. dop.) (Stremajerjevi groši. Liberalni sad v šolah.) Zadnjič sem čital članek (izv. dop.) iz Brkinov**) v „Slovenca“, ki me je v srce zbodel. Denar Stremajerjev je samo posojen verskemu zakladu; kar je pa posojeno, se bo, se ve da, z obrestmi nazaj tirjalo; kdo bo pa poplačal ta dolg? Naravno oni, kterim je posojeno; pa če ti nimajo, se bode vzelo njih materi, — cerkveno premoženje bode sekvestrirano. Kdor toraj ta denar vzame, po mojem, morda napačnem mišljenju, pripomore svojo mater cerkev oropati. Zakaj so pa nekteri škofje (linški, briksenški, sekovski, morda še kteri drugi?) vlni svojej duhovščini prepovedali prositi za Stremajerjevo podporo? Ako to ni prav onim škofom, ki so možaki, bi to moralo tudi drugim braniti, duhovnom svojim svobodno pustiti, da poberejo ta pravi Stremajerjev Erisapfel, ali da ga pri miru pusté. Tukaj gre vse za neke ideje, koje sedanjí državniki hočejo dosledno v vsih razmerah izpeljati, posebno ono: država ukaže čez vse, tudi v cerkvenih zadevah itd. Tega pa ne samo duhovniki, ampak noben katoličan ne

*) Po naključbi zakasnjeno.

**) Č. g. M. Sila nam piše, da njega sumíjo kot spisatelja tega dopisa. Javno izrečemo, da gosp. Sila z omenjenim dopisom ni v nikakej zvezi. Vredništvo.

sme pritrditi, kakor pišejo avstrijski škofje v svojem listu do sv. očeta od 20. marca: „Intolerabilis plane et a cunctis Christi fidelibus rejicienda est sententia eorum, qui assentunt, potestatem civilem in ecclesiasticis quoque rebus supremam esse“. (Folium dioecesanum Tergest. Junii 1874, pag. 81.)

Pa saj vidimo kak sad donaša od liberalcev vsajeno drevó. V Gorici podijo preč profesorje, kajti učili so krivo vero, a v Trstu pusté nekdaž zbeganemu študentu, sedaj glavnemu učitelju Timeus-u, da bode izdal nove šolske knjige, ktere ne bodo govorile nič od Boga in od Kristusa, stare bukve so namreč preveč ascetične! Kako so neki ljudje „fajn“ dosledni. — Pa pustimo to, v Gorici je morala biti že res velika korupcija mladine, in je prav, da se je gimnazij očistil, kajti sam moj dobri znanec iz Gradca, slušatelj na univerzi, mi je povedal, da med vsemi dijaki jih ni bilo hujših nasprotnikov vere in duhovstva kakor oni, ki so došli iz goriške gimnazije. Prav toraj, da je prišlo za Gorico: „Non plus ultra!“ Da bi in drugod se kaj zboljšalo. Pa kako se bode, dokler na Dunaji pusté Dittese in Bobiese, in na univerzah materialiste in ateiste? Bog pomagaj!

Z Dunaja, 22. julija. Liberalci so že bolj zadovoljni s Stremayerjem, ker se tu pa tam zgođe nektare reči, ki kažejo, da Avstrija gledé cerkve stopa po pruskem tiru. Samo škofa še zaprtega jim manjka, pa liberalci upajo, da bo prišel gornje-avstrijski škof Rudigier pod ključ, ki je zatožen zavoljo svoje pridige v Kremsmünstru in ker je odobril „uporno“ postopanje učitelja veronauka v Riedu. Taki so liberalci! Povsod kličejo policijo in najrajši bi videli, da bi bili njihovi nasprotniki vsi pod ključem. —

Vnanje države.

Pruska. Še zmiraj trajajo preiskave zavoljo napada Bismarka, s kterimi se ljudem po nepotrebnem sitnosti delajo. Tudi pri škofu Namczanovskemu je bila taka preiskava, a najdlje se, se vé da, nič ni, kar bi se bilo policiji važno zdelo. Vendar je že sam sum, da bi utegnil biti škof Namczanovski v zvezi z morilcem Kullmanom, naravnost rečeno — nesramen. Pa tudi z neko drugo močjo je začela pruska vlada boriti se, namreč z ženskim spolom katoliškim. Pred sodnijo v Burgsteinfurtu se ima namreč 35 dam plemenitega stanu zagovarjati zaradi tega, ker so ljubljene škofu v Münstru poslale pismo vdanosti, ki pa je po mislih sodnije razžaljenje okrajne sodnije, ktera je dala škofa rubiti. Zagovarjajo se te dame kaj moško, izmed njih ena pravi, da ostane tudi pred sodnijo pri tem, kar pravi pismo, da je namreč škofu se godila krivica. — Nedavno so prijeli več deklet, ki so hitele pozdravit svojega iz ječe se vračajočega kaplana. To je eneržija! Le tako naprej, morda pridete celó do otrok! — Sicer pa še ni bil nikjer in nikoli noben vladar tako malikov, kakor zdaj Bismark na Pruskem. To je že kar ostudno! —

Policija je 21. t. m. razpustila društvo katoliških rokodelskih pomočnikov, društvo sv. Bonifacija z vsemi podružnicami vred in Pijevo društvo. Vse Bismarku na čast.

Francoska. V seji narodne skupščine 21. t. m. je naznanil vojni minister Cisse, da je Chabaud-Latour imenovan za ministra vnanjih zadev, Mathieu-Boudet pa za denarnega ministra. Razgovor o nasvetu Prierovem se je preložil na četrtek.

Španjska. Don Karlos je razglasil 16. t. m. oklic, kteri povdarja, da ima zdaj precejšno, disciplirano vojsko. V tem oklicu med drugim še pravi:

„Obljubil sem oteti Španjsko ali pa umreti za-njo. Mož beseda! Potrl bo puntarje in dal narodu pravo svobodo... Katoliška zločnost ni sklenjena z vrhunstvom, monarhija ne s samovoljstvom... Sovražnika in prijatelja, oba kličem k sebi. Če pa upor dalje traja, ga bom zadušil s topovi, in tisti, ki danes nočejo sprave, bodo prisiljeni trpeti postavu zmagovalca.“

Domače novice.

(Prihodnje porotne sodnije) bosta v Ljubljani vodila g. Lušin, deželne sodnije predsednik in g. Tomšič, svetovalec višje sodnije graške; nadomestoval pa bo niju g. svetovalec Perko. V Novem mestu pa jih bode vodil g. Heinricher, svetovalec višje sodnije graške, kteremu je za namestnika odločen g. svetovalec Vojska. V Ljubljani se pričnó obravnave tretje letne dobe 27. t. m.

(Poštni oddelek) za sprejemanje in oddajanje pisem v Ljubljani je odsihmal za občinstvo odprt od 7. ure zjutraj do 7. ure zvečer.

(Banka „Slovenija“.) V zadnji skupščini opravičnega sveta se je sklenilo sklicati izvanreden občni zbor, ki bo imel sklepati o tem, ali se vplača na vsako delnico 10 od sto, to je 20 gld. Banka, da si ima čez 1,000.000 še premoženja in zavarovanega skoro 2 milijona, potrebuje namreč blizo 70000 gld. gotovega denarja, da se povzdigne zopet na tisto stopinjo, na kateri mora biti vsled svojih velikih in pridonosnih zvez.

(Hrupa želi.) „Narod“ vse katoliške liste kliče, da naj „hrup zaženejo“, ker so boje nekje na Štajarskem vzeli zvonovom za bôtra nekega protestanta. Ker pa to ni čisto cerkvena, ampak tudi srenjska reč, ker je marsikter protestant veliko vernejši, kakor pa „Narodovi“ katoličani, in ker je že brezverski bôter zagnal več kot obilno velik hrup, se pačil po šegi „Narodovski“ romarjem, nebesom, zasramoval cerkev, katoliške liste skrunil z „božjo slavo“ in z „brati v Kristu“ toraj mislimo, da je hrupa že dosti in preveč.

(Sprideni „Narodov“ študent II.) Dav. Hostnik, jo je namesto k maturi potegnil neki na Francosko, češ, da bode sodeloval pri listu Gambettovem! Da Chambord, dokler bode ta „Narodov“ Davorin na Francoskem, za vladarja ne pride tje, se vé!

(Kegljanje na korist dram. društva) v čitalnični restavraciji se prav živahno vrši. Ker bode trajalo le še do pondeljka 27. t. m. zvečer do 10. ure, vabi komité vse prijatelje kegljanja, kakor tudi prijatelje domačega gledišča, da ne zamudé prilike vdeležiti se ter tako pospešiti blagodejni namen komiteta. V pondeljek zvečer ob 10. uri bode slovesna razdelitev dobitkov, pri kateri bode pel moški zbor dram. društva.

(„Brencelj“ št. 7., 8. in 9.) je po mnogih ovirah pribrenčal 22. t. m. V podobah ima na prvi strani ljubljanskega župana g. Lašana v obleki kitajskega mandarina, ki s slamoreznico iz Slovencev rezanico striže. Na zadnji strani ste dve veliki podobi, prva kaže bolno Avstrijo, obdano z zdravniki (ministri), ki jo hočejo zdraviti s ponemčevanjem, pomadjarenjem in z verskimi postavami; zraven stoji „Brencelj“, rekoč, da ta zdravila ne pomagajo, ker je bolnici treba kruba (narodne in verske svobode); v drugi podobi kažeta poslanca Razlag

in Vošnjak volilcem „štruco“ (verske postave), ktero sta jim prinesla iz Dunaja. Volilci pa se nevoljno obračajo proč, rekoč: „Le sama jo jejta, mi ne maramo za-njo, ni za naše zobe“. Pa tudi v besedi so te številke prav ostre šale, zato priporočamo „Brenceljna“ prav gorko.

Razne reči.

— Iz Novomesta se nam piše, da je letina, kjer toča ni pobila, prav dobra. Trtje povsod lepo kaže, le kjer je lanska nemila toča vse potolkla, tam tudi letos ne bodo nič brali; les pa vendar lepo raste. Tudi sadja bo sem ter tje nekaj.

— Iz Trebnjega 20. julija se nam piše: Pretečeni petek ob 2 popoldne pridrvé se pogubonosni oblaki grozeči se našemu lepemu polju. Silni vihar je nastal, ki je nekaj kozolcev podrl in tudi vinograde poškodoval. Vse je bilo v strahu, toliko bolj, ker prihodnja sabota nas je spominjala lanskega 19. julija, ko je toča naredila toliko škode. Pa hvala Bogu, srečno smo odšli razun dveh vasi, kjer je toča nekaj poškodovala polje. Kakor slišimo, je ta dan v dobrnški in mirnopeški fari nevihta precej škode naredila.

— Iz Istre se nam 20. julija piše: Pri železnici isterski marljivo delajo, pa skoraj samo tuji delalci, kajti domači imajo s košnjo in žetvo dovolj opraviti. Tudi jih nizka plača 60—90 kr. nič kaj ne mika; raji bo šel k sosedu delati za 50—60 sold. dnine in štirikrat na dan jesti. Kar je železnica zemljišč (njiv in senožeti) pobrala, so jih menda prenizko plačali — najbolje njive po 1 gl. □ seženj; senožeti po 30—60 kr. Pa tudi pri tem je c. k. davkarija najbolj na dobičku, kajti vdržuje vse zaostale davke, in za marsikterega še dosti ni. Tako kmetič mora dati zemljišče, in ker so v najhujšem kmečkem delu začeli železnico delati, ne more do jeseni pri tem delu nič zaslužiti. Tako železnica zlajšuje pomanjkanje!

— Zahvala. Dramatičnega društva odbor s tem hvaležno potrjuje, da je slavni odbor čitalnice v Mengšu izročil petnajst goldinarjev kot dohodek srečkanja, ktero je napravilo omenjeno društvo na korist dramatičnemu društvu.

Odbor dram. društva.

— Starši varujte otroke! Pred par tedni je imela mati v Novonemški okolici svoje malo dete na njivi pri delu in kača zleze v revčeka, da je moral po hudih bolečinah umreti.

— Pruski „švindl“. Da si Bismark res želi zgubljeno populariteto pridobiti, temu je dokaz ne le zadnji „napad“, ampak tudi to, kar dá po pruskih in prusaških listih pisati v svojo slavo. V takih podkupljenih listih je bilo namreč brati, da je Bismark še pred „napadom“ blizo Kissingena na travniku naletel na kmeta, ki je ravno kosil, mu vzel koso iz rok in jel sam kositi. To koso so potem Angleži v dražbi med seboj kupili od kmeta za strašen znesek, kmetič pa je dal travniku ime „Bismarkov travnik“. Se vé da je ta dogodba od konca do kraja izmišljena, prav ameriški „humbug“, s kterim si hoče Bismark slave pridobiti. Tak „švindl“ je res vreden pruske ošabnosti. Če bi listi pisali, da je kmet koso, s ktero je Bismark kosil, brž na drobne kosce razbil, bi bilo to veliko. Saj se poznamo.

— Amerikanska reklama. V českem listu „Slovan Americký“, koji izhaja v Jovi Citi, v državi Jovi prrobil je nedavno nek tr-

govec z železom to le razglasilo svojega zavoda: „Halo! vi lačni ljudje, zakaj izgledate tako tanki in izstradani, kot bi jedli same šindelve? Se ne sramujete? Dveh je treba, da se še le senca naredi, a deset bi vas lahko nabasal v sodček za sardeljke. Idite k Glennu in Pricu. Gorenjec vam proda dobro puško za polovično cenjo idite v les na zajice in vi odebelete!

Poslano.

G. dr. Etbin H. Costa mi je raznolične knjige kakor: Štirje letni časi, Vojvodstvo koroško in kranjsko, Rudninoslovje, Zgodovina slov. naroda, Olikani Slovenec, Letopis za 1871 in Schödler knjiga prirode I. II. III. del brezplačno za šolo poslati blagovolil, za kar se mu v imenu učeče se mladine najtoplejša zahvala javno izreka.

To bi bil začetek tukajšne šolske knjižnice. Vljudno molim vse rodoljube, da bi nam knjige, ki se morebiti pozabljene v kakem koti prašé, poslati blagovolili; saj kar se za šolo izda, nij izgubljeno.

Marija v Puščavi, dne 21. julija. 1874.

Tone Brezovnik,
učitelj v Marija Puščavi na
Slovenskem Štírkem.

Umrli so:

15. julija. Pavel Urevec, pismonošev sin, 6 l., — in Miha Ludovik Kordič, finančnega nadzornika otrok, 3 l., oba za davico.

16. julija. Antonija Svetlin, belilec otrok, 6 mes., za drizgo. — Oskar Röder, otrok trgovskega vodje, 3 m., za božjastjo. — Jože Molk, kurjač, 17 l., opečen. — Jože Cirar, posestnik, 53 l., za spridenjem krvi.

18. julija. Ana M. Juvan, hči telegr. nadzornika, 10. l., za jetiko. — Marija Vidmar, posestnice otrok, 3 m., za drizgo. — Janez Rupar, otrok železn. nadzornika, 2 m., za sušico. — Jožefa Žurbi, postreščeka hči, 8 l., za jetiko.

19. julija. Ivana Jakopič, otrok fabr. delalca, 4 l., za prisadom.

21. julija. Julij Gorčič, delavec, 85 l., za rakom v mehurji. — Rozalija Schmeid, šivilja, 24 l., za srčno napako.

22. julija. Ivana Jobornik žl. Altenfels, vdova fužinarjeva, 78 l., za oslabljenjem. — Marija Schott, hči fin. nadzornika v pok., 23 l., — Janez Kalan, delavca sin, oba za jetiko.

23. julija. Adelheid Slabničar, magac. nadzornika otrok, 3 l., — in Teodora Fichna, rač. oficijala hči, 13 l., obe za davico. — Janez Intihar, v posilni delalnici, 49 l., za grižo.

Eksekutivne dražbe.

28. julija. 2. Jak. Papež-ovo iz Vasi (320 gl.) v Kočevji. — 2. Mat. Pevec-ovo iz Močvirja (1655 gl.) v Krškem. — 3. Mih. Tomšič-ovo v Bistrici. — 1. Marije Friškove eve iz Slivme (451 gl.) v Litiji. — 3. Luk. Grbec-ovo na Vrhniku. — 2. Fr. Furlan-ovo iz Vodice (1985 gl.) v Vipavi. — 2. Gašp. Železnik-ovo iz Gorenje Košane (690 gl.), — 2. Luk. Bole-tovo (3221 gl.) obe v Postojni.

29. julija. 3. Ludovike Polak ove (2760 gl. in 200 gl.) v Trzinu. — 2. Jul. Majer-jevo (219 gl.) v Ljubljani. — 1. Fr. Čuk-ovo iz Črnega vrha (700 gl.) v Litiji. — 1. Iv. Zamida vo (200 gl.) v Novomestu. — 1. Šimen Jarc-ovo iz Pristave (4380 gl.) na Vrhniku. — 1. Ant. Pupis-ovo (3200 gl.) v Senožečah. — 3. Iv. Mali-jevo iz Gorenjega Tuhinja. — 2. Jernej Močnik-ovo iz Gorenjega Tuhinja (1100 gl.), obe v Kamniku.

30. jul. 3. Jur. Lipovec-ovo iz Seča (1080 gl.) v Kočevji. — 3. Gašp. Dolinšek-ova zapuščina iz Poženika (50 gl.) v Kranji. — 2. Jož. Rozina-vo iz Zelnega (130 gl.) v Litiji.

Telegrafične denarne cene

24. julija.

Papirna renta 70.20. — Srebrna renta 75.10. — 1860letno državno posojilo 108 75. — Bankine akcije 976 — Kreditne akcije 231.25. — London 110 80. — Srebro 104 15. — Ces. kr. cekini —. — Napoleon 8.85.

Denarstvene cene.

23. julija.

Državni fond.			Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta			70.25	70.35
5% renta v srebru			75.—	75.20
Srečke (lozi) 1854. l.			99.25	100.—
„ „ 1860. l. celi.			109.—	110.20
„ „ 1860. l. petinke			112.25	112.75
Premijski listi 1864. l.			133.75	134.—
Zemljiščine odveznice.				
Štajarske po 5%			93.50	94.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%			86.50	—
Ogerske po 5%			76.75	75.25
Hrvaške in slavonske po 5%			79.—	78.—
Sednogradske po 5%			73.50	74.—
Delnice (akcije).				
Nacionalne banke			974	975
Unionske banke			116 —	116.50
Kreditne akcije			229.50	229.75
Nižoavstr. eskomptne družbe			895.—	895.—
Anglo-avstr. banke			149.70	150.25
Srečke (lozi).				
Kreditne po 100 gld. a. v.			160.75	161.25
Tržaške „ 100 „ k. d.			106.—	106.50
„ 50 „ „ „			52.—	53.—
Budenske „ 40 gld. a. v.			25.—	25.50
Salmove „ 40 „ „ „			31.—	32.50
Palfi-jeve „ 40 „ „ „			25.50	26.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „			28.50	29.50
St. Genois „ 40 „ „ „			24.—	25.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „			18.50	19.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „			—	—
Srebro in zlato.				
Ces. cekini			5.29	5.30
Napoleonsd'or			8.85 1/2	8.86 1/2
Srebro			104.10	104.20

Tržna cena preteklega tedna:

Mesta:	M e r n i k						
	Pšenice	Rži	Ječmena	Ovsa	Turšice	Ajde	Soršice
v Ljubljani	3.10	1.80	1.50	1.20	2.35	2.30	2.40
v Kranji	—	—	—	—	—	—	—
v Loki	3.80	2.70	2.50	—	2.80	2.85	2.90
v Novomestu	3.60	3.00	2.10	1.40	2.70	2.60	2.45
v Sodražici	3.50	—	2.20	1.20	2.60	—	2.50
v Mariboru	3.45	2.60	2.00	1.80	2.65	2.45	2.50
v Ptuj	3.38	2.50	1.50	1.75	2.40	2.25	2.55
v Celji	3.50	2.00	2.00	1.20	2.50	2.80	2.40
v Celoven	3.81	2.58	2.62	1.75	2.66	2.40	—
v Trstu	3.60	1.90	—	—	2.40	—	—
v Zagrebu	—	—	—	—	—	—	—
v Siseku	—	—	—	—	—	—	—
v Varaždinu	3.41	2.67	—	1.72	2.67	2.45	—
na Dunaju	3.50	2.25	1.80	1.58	2.30	—	—
v Peštu	3.28	—	—	1.28	2.04	—	—
v Pragi	3.65	3.05	2.33	1.90	—	—	—
v Gradcu	3.90	2.68	—	1.85	2.57	—	—

V Trstu: Olje dalmatinsko po 30, najbolje po 41—45 gld., sladkor 20—21 gld., kava Rio 45—60. Java po 64 gl., rajž 10—12 gld. cent. Petrolej 10—12 gold. cent.

Tržna cena:

Reči	v Ljubljani	v Novomestu	v Kranji	v Loki	v Sodražici	v Mariboru	v Celju	v Ptuj
Masla funt	0.50	0.45	—	0.50	0.44	—	—	—
Špeha „	0.44	0.44	—	—	0.44	0.40	0.44	0.40
Leče mernik	3.30	—	—	—	—	—	—	—
Krompirja „	1.50	—	—	—	1.20	1.50	1.00	1.25
Fižola „	3.25	3.00	—	—	2.90	—	—	—
Sena cent	1.00	1.10	1.40	1.00	0.80	1.50	1.00	1.80
Sem. detelja „	—	—	—	—	—	—	—	—
Prešiči cent	—	—	—	—	—	—	—	—
Govedine fant	0.30	0.26	—	—	—	0.28	0.28	0.30
Teletine „	0.31	0.30	—	—	—	0.28	0.28	0.26
Jaje za 10 kr.	7	6	—	—	6	—	—	—

100 goldinarjev

na eno leto in za dobre odstotke želi nekdo si izposoditi, ki zamore s svojim premoženjem in po svojem stanu vsaktero zagotovilo za vrnitev dati.

Blagovoljne ponudbe sprejema „Opraviništvo Slovenca“.

(35—2)

Najlepši, najcenejši
iz železa vlti

spominjki
(monumenti),
riži za altarje in veliki
krizi za pokopališča,

izgotovi eni z najstarejšimi, najbolj finimi barvami, s pravim, najbolj finim zlatom krasno pozlačeni (kakor jih sicer nikjer ne znajo delati), so — kakor že čez 20 let — še vedno na zbir v velikanski množini in različnosti ter po najnižji že trdno določeni ceni, ravno tako tudi c. k. priv. z železa vltite podlage (stala — mesto kamenitih) edino le pri

C. M. Pobisch-u,
mešč. trgovcu z železjem in lastniku privilegije
na Dunaji (Wien, Währingstrasse Nr. 7 in
njegovi zalogi križev (auf der Schmelz) nasproti vходу pokopališča

in se pošiljajo na vse kraje. Grobni napisi se izvršujejo čisto po želji p. n. naročevalcev ali z zlato pisavo ali pa z izbuknjeno vltimi in pozlačenimi črkami, kar najhitreje mogoče. Obrisi in zapisi cene se, ako jih kdo zahteva, brez odloga pošljejo.

(9—21)

Oznaniło.

Podpisani se usója uljudno oznanjati, da je kupil

lekarnico „pri zlatem orlu“ v Ljubljani

(pred čevljarskim mostom, tik judovske ulice)

in po odloku sl. c. kr. deželne vlade ddtó. 5. dne t. m., št. 4200, dobil potrebno obrtno dovoljenje.

Opiraje se na skoro 20letne izkušnje, katere sem pridobil si pri farmacevtičnem poslu v različnih kronovinah našega cesarstva, posebno poslednjih 6 let kot provisor ene najiminenitnejših lekarnic **dunajskih**, drznem se zagotavljati, da mi je moči vstreči vsaki tirjatvi gospodov zdravnikov i p. i. občinstva.

Z vsem spoštovanjem

Josef Svoboda.

V Ljubljani, 23. julija 1874.

(38—1)